

7 Jaarrekening 2009

Balans per 31 december 2009

na bestemming van het resultaat

Activa				
in miljoenen euro's				
			31 december 2009	31 december 2008
	noot			
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
Software en licenties	1		15,3	17,1
Gegevensbestanden			pm	pm
			<u>15,3</u>	<u>17,1</u>
Materiële vaste activa				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	2		58,9	60,5
Andere vaste bedrijfsmiddelen			33,3	29,0
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering			<u>0,8</u>	<u>3,1</u>
			<u>93,0</u>	<u>92,6</u>
Totaal vaste activa			108,3	109,7
Vlottende activa				
Vorraden				
Onderhanden werk	3		3,0	2,5
Vorraden			<u>0,3</u>	<u>0,4</u>
			3,3	2,9
Vorderingen				
Debiteuren	4		34,4	30,9
Overige vorderingen en overlopende activa			<u>3,4</u>	<u>2,9</u>
			37,8	33,8
Liquide middelen	5		<u>3,8</u>	<u>19,5</u>
Totaal vlottende activa			<u>44,9</u>	<u>56,2</u>
Totaal activa			<u>153,2</u>	<u>165,9</u>

Balans per 31 december 2009

na bestemming van het resultaat

Passiva			
in miljoenen euro's			
		31 december 2009	31 december 2008
	<i>noot</i>	<hr/>	<hr/>
Eigen vermogen	6	10,5	8,4
Voorzieningen	7		
Ingegangene wachtgeld- en werkloosheidverplichtingen		4,8	5,6
Seniorenregelingen		15,9	19,5
Overige voorzieningen		<u>5,1</u>	<u>10,8</u>
Totaal voorzieningen		25,8	35,9
Langlopende schulden	8		
Vooruitontvangen op akteposten		1,8	5,3
Overlopende passiva		<u>5,3</u>	<u>3,8</u>
Totaal langlopende schulden		7,1	9,1
Kortlopende schulden	9		
Vooruitontvangen op akteposten		43,5	45,4
Rekening-courant Ministerie van Financiën		14,4	-
Crediteuren		9,3	13,0
Belastingen en sociale premies		7,3	6,9
Schulden terzake van pensioenen		1,8	1,6
Overige schulden		15,5	28,0
Overlopende passiva		<u>18,0</u>	<u>17,6</u>
Totaal kortlopende schulden		109,8	112,5
Totaal passiva		<u><u>153,2</u></u>	<u><u>165,9</u></u>

Winst- en verliesrekening over 2009

in miljoenen euro's

	noot	2009	2008
Netto-omzet	10	241,0	199,9
Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk		0,4	1,1
Geactiveerde productie voor het eigen bedrijf		<u>3,2</u>	<u>3,2</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		244,6	204,2
Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten		41,8	60,2
Lonen en salarissen		98,3	90,7
Sociale lasten		21,1	19,5
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		19,3	17,0
Overige bedrijfskosten		<u>60,6</u>	<u>67,4</u>
Som der bedrijfslasten	11	<u>241,1</u>	<u>254,8</u>
Bedrijfsresultaat		3,5	-50,6
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		-	2,0
Rentelasten en soortgelijke kosten		<u>1,4</u>	<u>1,5</u>
	12	<u>-1,4</u>	<u>0,5</u>
Resultaat		<u><u>2,1</u></u>	<u><u>-50,1</u></u>

Kasstroomoverzicht over 2009

in miljoenen euro's

	2009	2008
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangsten uit wettelijke en niet-wettelijke taken	229,6	198,2
Betalingen aan leveranciers en werknemers	<u>-240,7</u>	<u>-235,9</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-11,1	-37,7
Ontvangen interest	-	1,9
Betaalde interest	<u>-0,2</u>	<u>-0,1</u>
	<u>-0,2</u>	<u>1,8</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	-11,3	-35,9
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in software en licenties	-3,9	-7,7
Investerings in materiële vaste activa	-17,5	-31,0
Desinvesterings in materiële vaste activa	<u>2,6</u>	<u>-</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-18,8	-38,7
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Rekening-courant Ministerie van Financiën	14,4	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>14,4</u>	<u>-</u>
Mutatie liquide middelen	<u>-15,7</u>	<u>-74,6</u>
Liquide middelen begin boekjaar	19,5	94,1
Liquide middelen ultimo boekjaar	<u>3,8</u>	<u>19,5</u>
	<u>-15,7</u>	<u>-74,6</u>

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2009

Algemeen

Het Kadaster, gevestigd te Apeldoorn, is een Zelfstandig Bestuursorgaan.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op aanschaffings- dan wel vervaardigingskosten. De activa en passiva worden voor zover niet anders is vermeld, gewaardeerd op nominale waarde. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Vermogenspositie

Het Kadaster heeft een eigen vermogen dat aan een (krachtens de wet vastgelegd) maximumniveau is gebonden, het zogenoemde normvermogen. Binnen het financiële beleid wordt gestuurd op dit normvermogen. Indien meerjarenprognoses substantiële tekorten of overschotten laten zien, kunnen onder meer de tarieven worden aangepast. Het eigen vermogen is noodzakelijk voor financiering van de aanwezige middelen (structurele reserve) en om risico's in omzet en kosten te kunnen opvangen (conjuncturele reserve).

De hoogte van het eigen vermogen is in belangrijke mate afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Maatschappelijke en economische risico's kunnen tot financiële risico's leiden. Het Kadaster hanteert een ramingsmodel voor een zo goed mogelijke prognose van de ontwikkelingen. De praktijk wijst echter uit dat omslagmomenten en economische recessies modelmatig slecht te voorspellen zijn. Op basis van het Meerjarenbeleidsplan (MBP) 2009-2013 zijn de tarieven per 1 januari 2009 verhoogd om het eigen vermogen gedurende de planperiode weer op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Echter de effecten van de economische recessie waren bij het opstellen van dit MBP nog niet in de huidige omvang bekend. In 2009 is het werkaanbod van in te schrijven akten en hypotheekstukken sterk achtergebleven bij de prognoses. Dit vertaalt zich in een lagere omzet dan begroot. Door te besparen op productiekosten, de inzet van andere kostenbesparende maatregelen en de verhoging van de tarieven per 1 augustus 2009 is het effect van de lagere omzet gecompenseerd. Met de laatste tariefverhoging is eind 2009 nog geen stevige vermogenspositie opgebouwd maar is wel een betere uitgangspositie ontstaan om binnen een aantal jaren weer tot een financieel gezonde organisatie te komen. Om de liquiditeit te borgen is begin 2009 de kredietfaciliteit in rekening-courant bij het ministerie van Financiën verhoogd tot een maximum van € 60 miljoen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben betrekking op investeringen in software, softwareontwikkelingen en licenties. Onder softwareontwikkelingen worden verstaan het vervaardigen van het technisch ontwerp, het programmeren en het testen. In de vervaardigingskosten is een opslag voor indirecte kosten verwerkt. De kosten van ontwikkeling van software worden alleen geactiveerd, als de verwachting bestaat dat de toekomstige opbrengsten die met deze activa samenhangen, voldoende ruimte laten voor afschrijvingen.

Afschrijving vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen over de geschatte gebruiksduur. Voor de software, de softwareontwikkelingen en de licenties is deze gesteld op maximaal vijf jaar. In het jaar van aanschaf worden de afschrijvingen tijdsevenredig vastgesteld. De restwaarde is op nihil gesteld.

De kadastrale gegevensbestanden zijn pro memorie opgenomen. In de tariefstructuur is geen onderdeel opgenomen ter vergoeding van afschrijvingskosten van de gegevensbestanden. Daarom is de indirecte opbrengstwaarde (bedrijfswaarde) van de gegevensbestanden nihil. Het reguliere onderhoud aan gegevensbestanden wordt jaarlijks ten laste van het resultaat verantwoord.

Materiële vaste activa

Onder materiële vaste activa vallen alle materiële vaste activa die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheden duurzaam te dienen.

Deze omvatten:

- bedrijfsgebouwen en –terreinen
- andere vaste bedrijfsmiddelen
- vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op hun aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen over de geschatte gebruiksduur. In het jaar van ingebruikname worden de afschrijvingen tijdsevenredig bepaald. Op terreinen vindt geen afschrijving plaats.

De **bedrijfsgebouwen** worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen. De afschrijving is 3% per jaar. De restwaarde is op nihil gesteld. Voor de in gebouwen aangebrachte verbeteringen, verbouwingen, netwerken en dergelijke geldt een waardering op aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen. De afschrijving bedraagt 20% per jaar. Dit percentage wordt aangepast indien de resterende looptijd van een huurovereenkomst van het gebouw minder dan vijf jaar is. De restwaarde is op nihil gesteld.

Terreinen worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Terreinverbeteringen daarentegen worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen van 3% per jaar.

De **andere vaste bedrijfsmiddelen** omvatten voornamelijk informatieverwerkende apparatuur, geodetische apparatuur, apparatuur voor rijksdriehoeksmeting, GPS-apparatuur, kantoorinventaris en vervoermiddelen. Deze andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd op hun aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen. De afschrijving vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen over de geschatte gebruiksduur. De vervoermiddelen worden afgeschreven in drie jaar, rekening houdend met een restwaarde van 10%. De overige investeringen worden in maximaal vijf jaar afgeschreven. De restwaarde is op nihil gesteld. Afschrijving vindt plaats vanaf het moment van ingebruikname.

De **vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering** worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde. Op moment van ingebruikname gaan de vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering over naar de categorie bedrijfsgebouwen of andere vaste bedrijfsmiddelen en zal afschrijving plaatsvinden.

Impairment van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur worden jaarlijks beoordeeld om vast te stellen of er sprake is van wijzigingen of omstandigheden die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden.

De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief.

Flottende activa

Onder het **onderhanden werk** zijn opgenomen het onderhanden werk met betrekking tot de akteposten die in bewerking zijn, de landinrichtingsprojecten en het onderhanden werk met betrekking tot topografische projecten. Het onderhanden werk met betrekking tot de akteposten wordt gewaardeerd op basis van standaardkostprijzen. Als gevolg van verschillende werkmethoden zijn er specifieke standaardkostprijzen. Deze zijn gebaseerd op uurtarieven op basis van integrale kosten. Winstneming op onderhanden werken wordt bepaald op basis van voortgang, voor zover deze eenduidig te bepalen is. Het onderhanden werk topografische projecten is gewaardeerd op basis van de directe loonkosten, directe materiaalkosten en de kosten voor uitbesteed werk, evenals een opslag voor indirecte kosten. De al gefactureerde termijnen worden in mindering gebracht op het onderhanden werk. De resultaatneming op het onderhanden werk geschiedt naar rato van de voortgang.

Het **gereed product** wordt gewaardeerd tegen de gemiddelde vervaardigingsprijs omvattende de aanschafkosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Zo nodig wordt een voorziening voor incurante voorraden op het bedrag van de voorraden in mindering gebracht.

De grondslagen voor de waardering van debiteuren, overige vorderingen en overlopende activa is beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten, debiteuren en overige vorderingen, geldmiddelen, financieringsverplichtingen, crediteuren en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Financiële instrumenten die voortvloeien uit de primaire activiteiten

Financiële instrumenten die voortvloeien uit de primaire activiteiten, zoals debiteuren en crediteuren, worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Overige vorderingen en overlopende activa

Overige vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindering-verliezen.

Financieringsverplichtingen en overige te betalen posten

Financieringsverplichtingen en overige te betalen posten worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Voorzieningen

De voorzieningen worden tegen contante waarde opgenomen.

Onder de [voorziening ingegane wachtgeld- en werkloosheidverplichtingen](#) zijn opgenomen:

- de kosten voor ingegane wachtgeld, werkloosheid en soortgelijke uitkeringen;
- de kosten voor toegezegde afvloeiingsregelingen.

Daar de voorziening bestaat uit wachtgeldverplichtingen en vergelijkbaar is met een pensioenvoorziening conform het jaarrekeningrecht, is de voorziening contant gemaakt met hantering van een rekenrente van 4% (2008: 5%) en verwachte toekomstige salarisstijging van 1,5% (2008: 2,5%). Het Kadaster heeft de verplichting de uitkeringen te indexeren in gelijke mate als de indexatie van salarissen van de werknemers.

De kosten voor toegezegde afvloeiingsregelingen zijn ondermeer bestemd voor afvloeiing van werknemers in verband met overcapaciteit in de functiecategorie van de landmeetkundig assistenten.

Onder de [voorziening seniorenregelingen](#) zijn de kosten van de Kadaster Seniorenregeling (KSR) opgenomen.

De KSR is van toepassing op de medewerkers die vòòr 1 januari 1953 zijn geboren. De kosten van de regeling bestaan uit twee delen, zijnde:

- de kosten waarvoor geldt dat de KSR al is ingegaan;
- de kosten voor het toekomstige gebruik van de KSR, afgebakend tot de ingangsdatum van de andere seniorenregeling, zijnde de Regeling werktijdvermindering senioren (RWS).

De RWS is het vervolg op de hiervoor genoemde KSR en van toepassing op de medewerkers die op of na 1 januari 1953 zijn geboren. De kosten van deze regeling worden in het jaar van uitbetaling ten laste van het resultaat gebracht.

De kosten voor de personeelsleden voor wie de KSR al is ingegaan, zijn volledig opgenomen in de voorziening op basis van ervaringscijfers ten aanzien van verloop. De kosten voor het toekomstige gebruik van de KSR zijn voor wat betreft de deelname en de hoogte gebaseerd op ervaringscijfers. De opbouw vindt gespreid plaats over een periode startend op het moment dat deelname verwacht wordt tot aan het verwachte moment van beëindiging van het recht. Voor de voorziening betreffende seniorenregelingen geldt dat de contante waarde is opgenomen met hantering van een rekenrente van 4% (2008: 5%) en verwachte toekomstige salarisstijging van 1,5% (2008: 2,5%).

Onder de [overige voorzieningen](#) zijn opgenomen:

- de toekomstige kosten opgenomen voor alle personeelsleden die in aanmerking komen voor een ambtsjubileumuitkering. Uitkeringen in het kader van ambtsjubilea vinden plaats bij het bereiken van een dienstverband van 12,5 jaar, 25 jaar en 40 jaar. De opbouw vindt plaats naar rato van het aantal dienstjaren welke het personeelslid heeft opgebouwd tegen het huidige salaris, rekeninghoudend met een kans op blijvend dienstverband. De voorziening is contant gemaakt, gebruikmakend van een rekenrente van 4% (2008: 5%) en een verwachte toekomstige salarisstijging van 1,5% (2008: 2,5%);
- de toekomstige kosten voor het project Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Het Kadaster is aangewezen als beheerorganisatie van de landelijke voorziening BAG. Tot en met 2009 draagt het Kadaster financieel bij aan het project BAG. De investeringen die daarvoor moeten worden gepleegd zijn gerelateerd aan activiteiten waarvoor in de toekomst geen kasstromen zal worden ontvangen. De voorziening is contant gemaakt gebruikmakend van een gewogen gemiddelde kostenvoet van het vermogen van 2,5%.

Langlopende schulden

De post [vooruitontvangen op akteposten](#) bestaat uit bedragen, die per balansdatum ontvangen of gefactureerd zijn en waar tegenover in de toekomst uit te voeren prestaties staan. De akteposten die de normale werkvoorraad te boven gaan, worden verantwoord onder de langlopende schulden. De post is gewaardeerd op nominale waarde. Een aktepost ontstaat indien een recht wordt gevestigd op een gedeeltelijk perceel. Het voor de aktepost verschuldigde recht wordt bij het indienen van de akte gefactureerd. De door het Kadaster te verrichten werkzaamheden dienen op het moment van factureren nog te geschieden.

De onder de langlopende schulden opgenomen [overlopende passiva](#) hebben betrekking op verplichtingen betreffende spaardagen en de huurvrije periode huurpanden.

De post verplichtingen betreffende spaardagen houdt verband met de flexibiliseringsregeling die met ingang van 1 januari 1996 van kracht werd. Deze regeling houdt in dat medewerkers jonger dan 55 jaar gedurende de periode 1996-1999 verplicht waren minimaal 17 ADV-dagen per jaar te sparen. De post is gewaardeerd op de nominale waarde van het uit te betalen bedrag bij vertrek van een personeelslid. Met ingang van het jaar 2001 kan per jaar maximaal 20% worden ontspaard. Met ingang van ultimo 2005 zijn de vrij opneembare spaardagen opgenomen onder de kortlopende schulden.

De post huurvrije periode huurpanden heeft betrekking op de contant gemaakte waarde van over 2009 genoten huurvrije periode betreffende een tweetal huurpanden. Het bedrag is contant gemaakt tegen een disconteringsvoet van 2,5%.

[Kortlopende schulden](#)

De post [vooruitontvangen op akteposten](#) bestaat uit bedragen, die per balansdatum ontvangen of gefactureerd zijn en waar tegenover prestaties staan die in de toekomst moeten worden uitgevoerd. De normale werkvoorraad akteposten wordt verantwoord onder de kortlopende schulden. De post is gewaardeerd op nominale waarde. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar hetgeen is opgenomen onder de langlopende schulden.

De grondslagen voor de waardering van crediteuren, financieringsverplichtingen en overige te betalen posten is beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

[Resultaatbepaling](#)

Onder [netto-omzet](#) wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen en diensten aan derden, onder aftrek van kortingen en dergelijke en onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. Tevens bestaat de netto-omzet voor een deel uit inkomsten van budgetgefinancierde activiteiten. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De post [geactiveerde productie voor het eigen bedrijf](#) wordt gevormd door de kosten van zelf ontwikkelde software. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar hetgeen onder immateriële vaste activa is opgenomen.

[Personeelsbeloningen/pensioen](#)

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen worden als last in de resultatenrekening opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd.

Het Kadaster is geen vennootschapsbelasting verschuldigd over het resultaat op zijn activiteiten.

[Kasstroomoverzicht](#)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode.

[Gebruik van schattingen](#)

Bij het opstellen van de jaarrekening heeft de Raad van Bestuur van het Kadaster, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Toelichting op de balans

in miljoenen euro's

Activa

1. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa is:

	<u>Software</u>	<u>Licenties</u>	<u>Totaal</u>
Historische kostprijs per 31 december 2008	76,9	19,6	96,5
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2008	<u>-66,1</u>	<u>-13,3</u>	<u>-79,4</u>
Boekwaarde per 31 december 2008	10,8	6,3	17,1
Mutaties in boekwaarde:			
Investerings	3,3	0,6	3,9
Desinvesteringen	-0,1	-1,1	-1,2
Afschrijvingen desinvesteringen	-	1,1	1,1
Afschrijvingen	<u>-3,3</u>	<u>-2,3</u>	<u>-5,6</u>
Saldo mutaties	-0,1	-1,7	-1,8
Boekwaarde per 31 december 2009	<u>10,7</u>	<u>4,6</u>	<u>15,3</u>
Historische kostprijs per 31 december 2009	80,1	19,1	99,2
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2009	<u>-69,4</u>	<u>-14,5</u>	<u>-83,9</u>

2. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is:

	Bedrijfs- gebouwen en –terreinen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde per 31 december 2008	91,5	110,4	3,1	205,0
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2008	-31,0	-81,4	-	-112,4
Boekwaarde per 31 december 2008	60,5	29,0	3,1	92,6
Mutaties in boekwaarde:				
Investeringen	3,0	13,7	0,8	17,5
Ingebruikneming activa	1,0	1,8	-2,8	-
Desinvesteringen	-18,8	-24,9	-0,3	-44,0
Afschrijvingen desinvesteringen	16,1	24,2	-	40,3
Afschrijvingen	-2,9	-10,5	-	-13,4
Saldo mutaties	-1,6	4,3	-2,3	0,4
Boekwaarde per 31 december 2009	58,9	33,3	0,8	93,0
Aanschafwaarde per 31 december 2009	76,7	101,0	0,8	178,5
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2009	-17,8	-67,7	-	-85,5

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen zijn opgenomen de backend-systemen. Uit onderzoek is gebleken dat backend-systemen een levensduur hebben van 5 jaar in plaats van de gehanteerde 3 jaar. Deze schattingswijziging wordt toegeschreven aan het voortdurende onderhoud dat aan deze systemen wordt gegeven. Het effect van deze schattingswijziging op het resultaat bedraagt voor 2009 ca. € 1 miljoen lagere afschrijvingskosten.

De verzekerde waarde van de materiële vaste activa bedraagt ultimo 2009 voor gebouwen € 73,5 miljoen en voor inventaris € 62,2 miljoen, zijnde totaal € 135,7 miljoen (ultimo 2008 € 184,7 miljoen). De daling van de verzekerde waarde wordt veroorzaakt door het afstoten van een aantal (huur)gebouwen.

Vlottende activa

3. Voorraden

De specificatie van de post **voorraden** is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Onderhanden werk akteposten	3,0	2,5
Gereed product	0,5	0,6
Voorziening incurante voorraad gereed product	-0,2	-0,2
	<u>3,3</u>	<u>2,9</u>

Het **onderhanden werk akteposten** betreft de kosten van al uitgevoerde deelwerkzaamheden voor akteposten die nog niet zijn afgerond. De voorraad **gereed product** betreft de voorraad topografische kaarten.

4. Vorderingen

De specificatie van de post **debiteuren** is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Gefactureerde diensten	30,8	30,1
Nog te factureren diensten	4,7	1,6
	<u>35,5</u>	<u>31,7</u>
Voorziening voor debiteuren	-1,1	-0,8
	<u>34,4</u>	<u>30,9</u>

De specificatie van de post **overige vorderingen en overlopende activa** is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Lopende rente	-	0,2
Vooruitbetaald op informatieverwerkende apparatuur	2,2	2,0
Andere vooruitbetalingen	1,0	0,6
Diverse	0,2	0,1
	<u>3,4</u>	<u>2,9</u>

Aangezien de nominale waarde, zoals gehanteerd, de reële waarde benadert zijn de vorderingen opgenomen tegen nominale waarde.

5. Liquide middelen

De specificatie van de post [liquide middelen](#) is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Rekening-courant Ministerie van Financiën	-	17,7
Banken	3,8	1,8
	<u>3,8</u>	<u>19,5</u>

Het saldo opgenomen onder banken heeft betrekking op de nevenactiviteiten. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Kadaster.

Passiva

6. Eigen vermogen

De samenstelling van het [eigen vermogen](#) is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Structurele reserve	59,7	58,0
Conjuncturele reserve	-	-
Reserve nevenactiviteiten	-	-
	59,7	58,0
Vermogenstekort	-49,2	-49,6
Eigen vermogen	<u>10,5</u>	<u>8,4</u>

Het verloop van het eigen vermogen is:

	Structurele reserve	Conjuncturele reserve	Reserve nevenactiviteiten	Vermogens overschot/tekort	Totaal
Stand per 31 december 2007	46,3	11,3	0,9	-	58,5
Resultaat 2008	-	-11,3	-0,9	-37,9	-50,1
Af/bij: mutaties in reserves	11,7	-	-	-11,7	-
Stand per 31 december 2008	58,0	-	-	-49,6	8,4
Resultaat 2009	-	-	-	2,1	2,1
Bij/af: mutaties in reserves	1,7	-	-	-1,7	-
Stand per 31 december 2009	59,7	-	-	-49,2	10,5

In de memorie van toelichting op de Organisatiewet Kadaster is aangegeven dat de structurele reserve éénderde deel van het structurele balanstotaal dient te bedragen. Op 31 december 2009 leidt dit tot een vereiste structurele reserve van € 59,7 miljoen.

De conjuncturele reserve van het eigen vermogen wordt gevoed in tijden van hoogconjunctuur in de vastgoedmarkt. Tijdens laagconjunctuur wordt uit deze vermogenscomponent geput. In de memorie van toelichting op de Organisatiewet Kadaster staat dat over de maximale hoogte van de conjuncturele component de minister van VROM en het Kadaster periodiek overleg kunnen plegen, bijvoorbeeld voorafgaande aan de goedkeuring van de jaarrekening of het meerjarenbeleidsplan.

Op basis van lineaire meerjarenprognoses van omzetten, de aannahme betreffende conjuncturele schommelingen en de mate van beïnvloedbaarheid van het kostenniveau is een aantal jaren geleden een conjuncturele reserve berekend van maximaal € 34,0 miljoen. Vorig jaar was het verlies zodanig dat de conjuncturele reserve volledig is uitgeput. Ultimo 2009 bedraagt het vermogenstekort € 49,2 miljoen.

De reserve nevenactiviteiten wordt opgebouwd uit overschotten die uit de nevenactiviteiten worden gegenereerd. De maximale stand van de reserve nevenactiviteiten is gesteld op € 3,6 miljoen. In 2009 is het resultaat op nevenactiviteiten € 0,9 miljoen negatief (in 2008 € 0,9 miljoen negatief), waardoor de reserve nevenactiviteiten ultimo 2009 volledig is uitgeput.

Na toevoeging van het resultaat 2009 bevindt het eigen vermogen zich per 31 december 2009 onder de overeengekomen norm (het vermogenstekort per ultimo 2009 bedraagt € 49,2 miljoen). Verwezen wordt naar de toelichting op de vermogenspositie op pagina 109.

7. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is:

	Ingegane wachtgeld- en werkloos- heids- verplichting	Senioren- regelingen	Overige voorzieningen			Totaal
			Uitgestelde beloningen betreffende ambts- jubilea	Basis- registratie Adressen en Gebouwen	Claims uit rechts- zaken	
Stand per 31 december 2008	5,6	19,5	2,6	8,2	-	35,9
Onttrekkingen	-1,7	-8,8	-0,5	-7,6	-	-18,6
Dotaties	0,9	5,2	0,7	1,0	0,7	8,5
Stand per 31 december 2009	4,8	15,9	2,8	1,6	0,7	25,8
Looptijd < 1 jaar	2,0	5,0	0,4	1,6	0,7	9,7
Looptijd 1 tot 5 jaar	2,5	9,2	1,1	-	-	12,8
Looptijd > 5 jaar	0,3	1,7	1,3	-	-	3,3
Totaal	4,8	15,9	2,8	1,6	0,7	25,8

Onder de ingegane wachtgeld- en werkloosheidsverplichting zijn kosten opgenomen voor toegezegde afvloeiingsregelingen. Het betreft 33 werknemers voor een bedrag van € 0,9 miljoen.

In de dotaties is een bedrag begrepen van € 1,2 miljoen (per 31 december 2008 een bate van € 0,6 miljoen), zijnde de onder de rentelasten verantwoorde oprenting van de voorzieningen.

8. Langlopende schulden

De post [voortuitontvangen op akteposten](#) is als volgt opgenomen:

Per 31 december 2009 moeten nog circa 85.000 akteposten worden geproduceerd (per 31 december 2008 waren dit circa 108.000 posten). Omgerekend tegen een gemiddelde opbrengst van € 536 per aktepost (per 31 december 2008 € 468), betekent dit een voortuitontvangen bedrag van € 45,3 miljoen (per 31 december 2008 € 50,7 miljoen).

De normale werkvoorraad akteposten die berekend is op circa 81.000 akteposten (per 31 december 2008 97.000 akteposten) is gepresenteerd onder de kortlopende schulden. De normale werkvoorraad wordt afgedaan binnen 12 tot 18 maanden. Het restant, te weten circa 4.000 akteposten, is gepresenteerd onder de langlopende schulden en bedraagt € 1,8 miljoen (per 31 december 2008 € 5,3 miljoen). Deze posten worden gemiddeld binnen twee jaren afgerond.

De onder de langlopende schulden verantwoorde [overlopende passiva](#) bestaat uit:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Verplichting inzake einde dienstverband/spaardagen	4,0	3,8
Huurvrije periode huurpanden	1,3	-
	<u>5,3</u>	<u>3,8</u>

De verplichting einde dienstverband/spaardagen bedraagt per 31 december 2009 € 4,0 miljoen en bevat het totaal aan opgebouwde rechten over de periode 1 januari 1996 tot en met 31 december 1999 onder aftrek van de vanaf 2001 opgenomen spaardagen, of de ontspaarde dagen.

De verplichting huurvrije periode huurpanden heeft betrekking op de contant gemaakte waarde (€ 1,3 miljoen) van over 2009 genoten huurvrije periode betreffende een tweetal huurpanden. Dit bedrag wordt gedurende de looptijd van de huurcontracten (tot einde 2018) verrekend.

9. Kortlopende schulden

De post [voortuitontvangen op akteposten](#) is als volgt opgenomen:

Uitgaande van een normaal werkaanbod van circa 65.000 akteposten per jaar, is de normale voorraad berekend op circa 81.000 akteposten (per 31 december 2008 97.000 akteposten) en bedraagt € 43,5 miljoen met een gemiddelde opbrengst per aktepost van € 536 (per 31 december 2008 € 45,4 miljoen met een gemiddelde opbrengst van € 468). De normale werkvoorraad wordt afgedaan binnen 12 tot 18 maanden.

De [rekening-courant ministerie van Financiën](#) is rentedragend en maakt onderdeel uit van het zogenoemde schatkistbankieren. De rente is gebaseerd op EONIA fixing en bedraagt ultimo 2009 0,41%. De hierin begrepen kredietfaciliteit is in 2009 verhoogd van € 25 miljoen tot maximaal € 60 miljoen. De verhoging van € 35 miljoen heeft een looptijd tot en met ultimo 2011. Het Ministerie van VROM heeft zich voor dit bedrag garant gesteld. Ultimo 2009 heeft de rekening-courant een negatief saldo van € 14,4 miljoen.

De specificatie van de [overige schulden](#) is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Vooruitgefactureerde bedragen Basisregistratie Topografie	2,5	2,5
Overige vooruitgefactureerde bedragen	0,5	0,5
Nog te betalen bedragen	<u>12,5</u>	<u>25,0</u>
	<u>15,5</u>	<u>28,0</u>

De post vooruitgefactureerde bedragen Basisregistratie Topografie betreft een in rekening gebracht voorschot van de door vROM te betalen vergoeding voor de werkzaamheden in 2010. De post nog te betalen bedragen heeft voornamelijk betrekking op inhuur en uitbesteed werk en overige bedrijfskosten.

De specificatie van de [overlopende passiva](#) is:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Vakantiegeld	4,3	4,1
Vakantierechten	<u>13,7</u>	<u>13,5</u>
	<u>18,0</u>	<u>17,6</u>

De opgebouwde verplichtingen betreffende vakantiegeld zijn opgenomen voor de periode 1 juni 2009 tot en met 31 december 2009.

De verplichting uit hoofde van vakantierechten bedraagt per 31 december 2009 gemiddeld 34 dagen per personeelslid (per 31 december 2008 gemiddeld 32 dagen per personeelslid).

Aangezien de nominale waarde, zoals gehanteerd, de reële waarde benadert, zijn de schulden opgenomen tegen nominale waarde.

[Niet in de balans opgenomen verplichtingen](#)

De belangrijkste niet in de balans opgenomen verplichtingen met een materieel financieel belang zijn:

	<u>Huurverplichtingen</u>	<u>ICT-verplichtingen</u>	<u>Overige verplichtingen</u>	<u>Totaal</u>
Looptijd < 1 jaar	6,3	9,3	11,7	27,3
Looptijd 1 tot 5 jaar	20,7	7,2	4,5	32,4
Looptijd > 5 jaar	<u>15,4</u>	<u>-</u>	<u>0,7</u>	<u>16,1</u>
Totaal	<u>42,4</u>	<u>16,5</u>	<u>16,9</u>	<u>75,8</u>

Toelichting op de winst- en verliesrekening

in miljoenen euro's

Kostendekkendheid wettelijke taken en nevenactiviteiten

Het resultaat 2009 bedraagt € 2,1 miljoen positief en wordt als volgt verdeeld over de wettelijke taken en de nevenactiviteiten:

	Vastgoed- informatie	Landinrichting en gebieds- ontwikkeling	Topografie	KLIC	Totaal wettelijk	Neven- activiteiten	Totaal
Som der bedrijfsopbrengsten	188,1	15,2	28,5	7,9	239,7	4,9	244,6
Som der bedrijfslasten	181,4	24,9	23,0	6,0	235,3	5,8	241,1
Bedrijfsresultaat	6,7	-9,7	5,5	1,9	4,4	-0,9	3,5
Rentebaten en rentelasten	-1,4	-	-	-	-1,4	-	-1,4
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	5,3	-9,7	5,5	1,9	3,0	-0,9	2,1
Resultaat	5,3	-9,7	5,5	1,9	3,0	-0,9	2,1

Het resultaat Vastgoedinformatie bedraagt € 5,3 miljoen positief (2008: € 27,2 miljoen negatief). De verbetering van de kostendekkendheid komt zowel door verhoogde verkoopopbrengsten als door een vermindering van de kosten.

Bij Landinrichting en gebiedsontwikkeling is het resultaat van € 9,7 miljoen negatief een lichte verbetering ten opzichte van 2008 met € 10,4 miljoen negatief. Voor 2009 was ook een negatief resultaat voorzien. In de komende jaren zal met een verbeterplan naar kostendekkendheid van deze taak worden toegewerkt door middel van productiviteitsverbetering van de medewerkers en het verhogen van de marge op projecten.

Het resultaat bij Topografie ad € 5,5 miljoen positief is sterk verbeterd ten opzichte van 2008 (€ 10,2 miljoen negatief). De kostendekkendheid is sterk verbeterd door hogere opbrengsten en hierbij beperkt gestegen kosten. De opbrengsten zijn met name gestegen door extra ad-hoc opdrachten voor overheidsinstanties en de in 2009 doorgevoerde wijziging van tarieffinanciering naar budgetfinanciering, waardoor een beter evenwicht tussen kosten en opbrengsten is ontstaan.

Bij KLIC is er sprake van een positief resultaat van € 1,9 miljoen waar in 2008 nog een negatief resultaat van € 1,4 miljoen tegenover stond. Dit positieve resultaat wordt met name veroorzaakt door hogere opbrengsten die ter dekking staan van de hoge aanloopkosten die in voorgaande jaren zijn gemaakt. In 2008 maakte KLIC pas de laatste maanden van het jaar deel uit van het Kadaster.

Voorgaande taken vormen samen het totaal aan wettelijke taken waarvan het resultaat in totaal € 3,0 miljoen positief bedraagt (2008: € 49,2 miljoen negatief).

Het resultaat van de nevenactiviteiten is in 2009 € 0,9 miljoen negatief (2008: € 0,9 miljoen negatief). Dit resultaat heeft zowel betrekking op projecten op het gebied van internationale consultancy als de GBKN dienstverlening.

10. Netto-omzet

De netto-omzet naar taken en activiteiten kan als volgt worden weergegeven:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Rechtszekerheidsproducten (volgens Kadasterwet artikel 108 geheven kadastrale rechten)	186,3	167,5
Door het Rijk aan het Kadaster opgedragen taak betreffende Landinrichting en gebiedsontwikkeling	15,2	14,5
Door het Rijk aan het Kadaster opgedragen taak betreffende Topografie	27,6	11,5
Door het Rijk aan het Kadaster opgedragen taak betreffende Kabels- en Leidingen Informatie Centrum	7,2	1,3
Nevenactiviteiten	<u>4,7</u>	<u>5,1</u>
	<u>241,0</u>	<u>199,9</u>

De omzet Rechtszekerheidsproducten is toegenomen ten opzichte van 2008 met € 18,8 miljoen. De toename van de omzet 'rechtszekerheidsproducten' is het resultaat van twee effecten, enerzijds een fors lager werkaanbod, anderzijds de doorwerking van de twee tariefverhogingen per 1 januari en per 1 augustus 2009. Het effect van de tariefwijzigingen bedraagt circa € 45 miljoen.

De afzet van betaalde producten van Kadaster-on-line ten opzichte van de vergelijkbare periode voorgaand jaar is toegenomen met 14%, als gevolg van het tarifieren van producten in 2009 die in 2008 gratis zijn geleverd. Het werkaanbod hypotheekstukken is afgenomen met 30% en het werkaanbod akten met 27%. Het werkaanbod akteposten is met 27% afgenomen terwijl de productie met 4% is toegenomen. Het aanbod splitsingen vooraf is afgenomen met 32%.

De omzet Landinrichting en gebiedsontwikkeling is ten opzichte van 2008 toegenomen met € 0,7 miljoen. Dit is met name toe te schrijven aan een toename van de omzet Gebiedsontwikkeling.

De omzet Topografie bedraagt € 27,6 miljoen tegenover € 11,5 miljoen in 2008. De hogere omzet ad € 16,1 miljoen kan met name worden toegeschreven aan de extra ad-hoc opdrachten voor overheidsinstanties en de in 2009 doorgevoerde wijziging van tarieffinanciering naar budgetfinanciering, waardoor een beter evenwicht tussen kosten en opbrengsten is ontstaan.

De omzet Kabels- en Leidingen Informatie Centrum is toegenomen met € 5,9 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2009 sprake is van realisatie van omzet over een heel jaar terwijl in 2008 sprake was van alleen het vierde kwartaal (nieuwe wettelijke taak per 1 oktober 2008).

De omzet nevenactiviteiten is afgenomen ten opzichte van 2008 met € 0,4 miljoen. Deze afname wordt veroorzaakt door een lagere omzet op internationale consultancy-activiteiten.

11. Bedrijfslasten

De **kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten** bedragen over 2009 € 41,8 miljoen (2008: € 60,2 miljoen). De afname van € 18,4 miljoen is in belangrijke mate het gevolg van een lager werkaanbod, doorvoeren van kostenbesparingen en temporisering van projectmatige activiteiten.

Het totaal van de **lonen en salarissen** bedraagt over 2009 € 98,3 miljoen (2008: € 90,7 miljoen). De stijging van € 7,6 miljoen wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de CAO-stijging van 3,2%, afschaffing van de inhouding pseudo-ww premie bij de werknemer en een hogere dotatie aan de voorziening KSR en ambtsjubileum voor toekomstig gebruik.

De **sociale lasten** (inclusief pensioenlasten) over 2009 bedragen € 21,1 miljoen (2008: € 19,5 miljoen). De toename van de sociale lasten is voornamelijk een toename van de pensioenlasten en een hogere dotatie aan de voorziening KSR. De pensioenpremies, opgenomen in de sociale lasten, bedragen € 13,4 miljoen (2008: € 12,3 miljoen). De hogere pensioenlast is het gevolg van een toename van de pensioenpremies.

De pensioenregeling van de medewerkers van het Kadaster is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP. Deze regeling betreft een toegezegde pensioenregeling. In het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP heeft het Kadaster echter geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Op grond van RJ 271 wordt de pensioenregeling in de jaarrekening verwerkt als een toegezegde bijdrageregeling. Ten aanzien van eventuele overschotten of tekorten in het bedrijfspensioenfonds die van invloed zijn op de in de toekomst door het Kadaster te betalen premies, is op dit moment geen informatie beschikbaar. De dekkingsgraad bedraagt ultimo 2009 104% (2008: 90%).

Een overzicht van arbeidsplaatsen in fte's is als volgt:

	<u>31 december 2009</u>	<u>31 december 2008</u>
Aantal arbeidsplaatsen ondersteuning inclusief ICT-Services	815	835
Aantal arbeidsplaatsen primair proces	1.248	1.273
	<u>2.063</u>	<u>2.108</u>

De afname van het aantal arbeidsplaatsen betreft met name een afname van tijdelijke arbeidsplaatsen.

De **afschrijvingskosten** op immateriële en materiële vaste activa bedragen € 19,3 miljoen en bestaan uit:

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Afschrijvingskosten immateriële vaste activa	5,6	5,1
Afschrijvingskosten materiële vaste activa	13,4	12,0
Resultaat verkoop vaste activa	0,3	-0,1
	<u>19,3</u>	<u>17,0</u>

Onder de afschrijvingskosten voor materiële vaste activa zijn opgenomen de backend-systemen. Uit onderzoek is gebleken dat backend-systemen een levensduur hebben van 5 jaar in plaats van de gehanteerde 3 jaar. Deze schattingswijziging wordt toegeschreven aan het voortdurende onderhoud dat aan deze systemen wordt gegeven. Het effect van deze schattingswijziging bedraagt voor 2009 circa € 1 miljoen en is verwerkt in de winst- en verliesrekening.

De [overige bedrijfskosten](#) bedragen € 60,6 miljoen (2008: € 67,4 miljoen). De daling van € 6,8 miljoen is hoofdzakelijk toe te schrijven aan lagere huisvestingskosten, lagere automatiseringskosten en lagere overige personeelskosten. Dit is het effect van de doorgevoerde kostenbesparingen, sluiten van vestigingen en het temporiseren van activiteiten.

12. Rentebaten en rentelasten

In 2009 zijn er geen rentebaten en soortgelijke opbrengsten. In 2008 bedroeg dit een bedrag van € 2,0 miljoen en betrof het interest over deposito's. De rentelasten en soortgelijke kosten bedragen in 2009 € 1,4 miljoen (2008: € 1,5 miljoen). Deze post heeft voor € 1,2 miljoen betrekking op de oprenting van de voorzieningen.

[Honoraria accountantsorganisatie](#)

In het boekjaar zijn de volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. en overige entiteiten binnen het KPMG netwerk ten laste gebracht van het Kadaster, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW, lid 1 en 2:

in duizenden euro's	KPMG Accountants NV 2009	Overig KPMG netwerk 2009	Totaal 2009	KPMG Accountants NV 2008	Overig KPMG netwerk 2008	Totaal 2008
Onderzoek van de jaarrekening	175	-	175	220	-	220
Andere controleopdrachten (IT-audits)	20	174	194	12	300	312
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	4	4	-	59	59
Andere niet-controlediensten	50	42	92	70	58	128
Totaal	245	220	465	302	417	719

De genoemde bedragen zijn inclusief 19% BTW.

Bezoldiging Raad van Bestuur en Raad van Toezicht

De bezoldiging (inclusief sociale lasten en pensioenlasten) van de leden van de Raad van Bestuur bedraagt over 2009 € 0,6 miljoen (2008: € 0,6 miljoen). De totale bezoldiging (inclusief sociale lasten en pensioenlasten) per individueel lid van de Raad van Bestuur is hierna op grond van artikel 2:383 BW toegelicht. Tevens is hierbij het inkomen weergegeven overeenkomstig de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (hierna WOPT), bestaande uit belastbaar loon en pensioenafdracht. Op grond van deze wet dienen inkomens die boven het gemiddelde inkomen van de ministers liggen (2009: € 188.000) te worden toegelicht.

	Uren per week	Belastbaar loon 2008	Pensioen- afdracht 2008*	Belastbaar loon 2009	Pensioen- afdracht 2009	Overige lasten 2009 (voornamelijk sociale lasten)	Bezoldiging 2009 (inclusief sociale lasten en pensioenlasten)
drs. Th.A.J. Burmanje	40	€ 169.000	€ 40.000	€ 169.000	€ 42.000	€ 4.000	€ 215.000
G.J.M. Barnasconi	40	€ 162.000	€ 38.000	€ 147.000	€ 40.000	€ 4.000	€ 191.000
ir. A.P.G. Groothedde	40	€ 161.000	€ 38.000	€ 154.000	€ 40.000	€ 4.000	€ 198.000
							<u>€ 604.000</u>

* Inkomen 2008 gecorrigeerd inzake verwerking van pensioenpremies en sociale lasten.

De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur is vastgesteld op basis van bestaande beloningsregelingen van het Kadaster. In verband met de financiële situatie waarin het Kadaster verkeert heeft de Raad van Bestuur in overleg met de Raad van Toezicht afgezien van het variabele deel zoals opgenomen in de beloningsregeling. Twee leden van de Raad van Bestuur hebben in 2009 eenmalig verlofdagen ingezet voor premievrij pensioen.

De bezoldiging van de leden van de Raad van Toezicht bedraagt over 2009 € 0,1 miljoen (2008: € 0,1 miljoen).

Apeldoorn, 10 maart 2010

Apeldoorn, 10 maart 2010

De Raad van Bestuur

De Raad van Toezicht

drs. Th.A.J. Burmanje
G.J.M. Barnasconi
ir. A.P.G. Groothedde

S.M. Dekker
J.A. Tammenoms Bakker
ir. P.O. Vermeulen
prof. mr. F.B.J. Grapperhaus
prof. dr. C.A. van Egten

Overige gegevens

Regeling voor bestemming van het resultaat

In hoofdstuk 7 van het memorie van toelichting van de Organisatiewet Kadaster is aangegeven dat het beleid erop is gericht de integrale bedrijfseconomische kosten van de wettelijke taken te dekken door de opbrengsten.

Dit begrip van kostendekkendheid omvat de dekking van de middelen die nodig zijn voor de aanpassing van de structurele reserve en de mutaties in de conjuncturele reserve. Een en ander betekent dat de tarieven worden bijgestuurd op basis van de kostendekkendheid en de noodzakelijk geachte standen van de structurele en conjuncturele reserves. Overschotten op nevenactiviteiten worden tot maximaal € 3,6 miljoen gereserveerd voor de financiering van deze activiteiten en als buffer voor eventuele tegenvallers. In overeenstemming met de Organisatiewet Kadaster wordt het resultaat over 2009 toegevoegd aan het eigen vermogen.

Aan: de Raad van Bestuur van Dienst voor het Kadaster en de Openbare Registers

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2009 van Dienst voor het Kadaster en de Openbare Registers te Apeldoorn bestaande uit de balans per 31 december 2009, de winst-en-verliesrekening over 2009 en het kasstroomoverzicht over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De Raad van Bestuur van het Kadaster is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het Kadaster. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de Raad van Bestuur van het Kadaster heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van het Kadaster per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Zwolle, 10 maart 2010

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

C. Messina RA

Overzicht schadegevallen als gevolg van graafwerkzaamheden (artikel 15 WION)

Artikel 15 van de Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten verplicht netbeheerders om vooralsnog twee keer per jaar het aantal schadegevallen als gevolg van graafwerkzaamheden te rapporteren aan het Kadaster. Het Kadaster neemt een overzicht hiervan op in het jaarverslag. De rapportage over de 2e helft van 2009 is de eerste rapportage die opgenomen kan worden in het jaarverslag van het Kadaster.

Met de melding van het aantal schadegevallen kan een beeld worden gevormd van de aard en omvang van de jaarlijkse schade als gevolg van graafwerkzaamheden. De wetgever acht het gewenst om bij de start van de wetgeving meer intensief de schadegevallen te monitoren. Over de jaren heen kan op deze wijze het effect van de wet gevolgd worden.

	2009, 2e helft
Aantal geregistreerde netbeheerders	1.012
Aantal netbeheerders dat een schaderapportage heeft opgeleverd over periode	686
Aantal netbeheerders dat opgeeft geen graafschade te hebben gehad in periode	532
Aantal schades dat is opgevoerd door netbeheerders	15.904
Aantal schades waarvan het KLIC-nummer bekend is bij de netbeheerder	5.493
Totale directe schadekosten (reparatie van het net)	€ 12,9 miljoen
Gemiddelde directe schadekosten per schadegeval	€ 809

Personalia

'Open' is een belangrijke kernwaarde van het Kadaster. Als lid van de Handvestgroep Publiek Verantwoorden onderschrijft het Kadaster de Code Goed Bestuur voor uitvoeringsorganisaties. Vanuit deze achtergrond vindt het Kadaster het belangrijk om inzicht te geven in de maatschappelijke nevenfuncties van de leden Raad van Bestuur en Raad van Toezicht.

Raad van Bestuur

De leden van de Raad van Bestuur zijn benoemd voor onbepaalde tijd.

Mevrouw drs. Th. A.J. Burmanje

geboren 1954

Benoemd per 1 mei 2004

Hoofdfunctie: voorzitter Raad van Bestuur

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Toezicht Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
- Lid Raad van Commissarissen Sligro Foodgroup Nederland BV
- Lid Raad van Commissarissen ARN BV
- Lid Raad van Toezicht Deltares
- Lid Raad van Toezicht ROC Aventus

De heer G.J.M. Barnasconi

geboren 1957

Benoemd per 1 mei 2004

Hoofdfunctie: lid Raad van Bestuur

Nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Arbeidsmarkt Geodesie & Geo-informatie
- Voorzitter Stichting Ziekenorganisatie Zonnebloem Provincie Utrecht

De heer ir. A.P.G. Groothedde

geboren 1964

Benoemd per 1 mei 2004

Hoofdfunctie: lid Raad van Bestuur

Nevenfuncties:

- Lid College Standaardisatie
- Lid Raad van Advies MBA Windesheim

Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar. Zij kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Mevrouw S.M. Dekker

geboren 1942

Benoemd per 1 juli 2009

Voormalig Minister van VROM

Voorzitter Raad van Toezicht.

Andere functies zijn:

- Voorzitter Raad van Toezicht Diabetesfonds Nederland te Amersfoort
- Voorzitter Strategische Adviesraad TNO Bouw en Ondergrond
- Voorzitter Raad van Toezicht Antilliaanse Mede Financierings Organisatie (AMFO) toezicht op armoedebestrijding op de Nederlandse Antillen
- Lid Raad van Commissarissen Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG) te Den Haag
- Lid Raad van Commissarissen DHV Holding BV (Ingenieurs- en Adviesbureau) te Amersfoort
- Lid Raad van Commissarissen Kristal NV (Ontwikkelingsbedrijf ten behoeve van een aantal woningcorporaties) te Rotterdam
- Voorzitter Taskforce Talent naar de Top
- Lid Raad van Toezicht Programma Stichting Kennis voor Klimaat
- Lid Raad van Commissarissen Akzo Nobel Nederland
- Lid van diverse Comité's van Aanbeveling zoals Intervolve, Residentie Orkest, Marokko/Dutch Leadership Institute, Provada, etc.

Mevrouw prof.dr. C.A. van Egten

geboren 1958

Benoemd per 1 januari 2007

Hoofdfunctie: Partner PricewaterhouseCoopers Advisory

Portefeuille ICT binnen Raad van Toezicht.

Verdere nevenfuncties zijn:

- Hoogleraar management control en bestuurlijke informatievoorziening en voorzitter van de postgraduate opleiding tot public controller aan de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde, Vrije Universiteit
- Lead expert Siriusprogramma Excellentie in het Hoger Onderwijs
- Lid Raad van Toezicht Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+
- Lid Raad van Toezicht Universiteit Utrecht
- Lid curatorium Rijksacademie voor Financiën en Economie, Den Haag
- Lid commissie Toekomstverkenning Rechtspraak

Mevrouw J.A. Tammenoms Bakker

geboren 1953

Benoemd per 1 juni 2008

Portefeuille bedrijfsvoering binnen Raad van Toezicht.

Verdere nevenfuncties zijn:

- Commissaris Tesco Plc
- Lid Raad van Advies Rotterdam School of Management

De heer ir. P.O. Vermeulen

geboren 1947

Benoemd per 1 mei 2003, herbenoemd per 1 mei 2007 tot 1 mei 2010

Voormalig voorzitter Raad van Bestuur N.v. Bank Nederlandse Gemeenten BNG

Portefeuille financiën binnen Raad van Toezicht.

Andere functies zijn:

- Voorzitter Bestuur Forum voor Stedelijke Vernieuwing
- Lid Bestuur Stichting Groenfonds
- Lid Raad van Toezicht Maritiem Museum Rotterdam
- Penningmeester Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie
- Voorzitter Raad van Commissarissen Ontwikkelingsbedrijf Spoorzone (OBS) te Delft

De heer prof. mr. F.B.J. Grapperhaus

geboren 1959

Benoemd per 1 mei 2006

Hoofdfunctie: Advocaatpartner bij Allen & Overy

Portefeuilles sociale en juridische zaken binnen Raad van Toezicht.

Verdere nevenfuncties zijn:

- Kroonlid Sociaal Economische Raad
- Hoogleraar (Europees) Arbeidsrecht Universiteit Maastricht
- Redacteur diverse juridisch-wetenschappelijke tijdschriften, waaronder Ondernemingsrecht
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Olympisch Stadion Amsterdam
- Lid Beroepscommissie licentiezaken KNVB
- Voorzitter Wetenschapscommissie ZonMw (samenwerkingsinstituut vier ministeries)

Onafhankelijkheid

Naar het oordeel van de Raad van Toezicht is door alle leden voldaan aan het onafhankelijkheidsvereiste.

Directeuren

(per 31 december 2009)

Directeur Financiën, Planning en Control

Mevrouw drs. J.M. Ester

Directeur GEO

De heer mr. P. Hoogwerf MBA

Directeur Rechtszekerheid

De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Directeur Services

De heer ir. T. Dijkstra

Directeur Strategie & Beleid

De heer mr. ir. P.M. Laarakker

Gebruikersraad

De raad bestaat uit een Rechtszekerheidskamer en een Geo-informatiekamer.

Voorzitter verenigde vergadering, tevens voorzitter rechtszekerheidskamer: **De heer mr. J.H.F. Wilmink.**

Samenstelling Gebruikersraad

De samenstelling van de Gebruikersraad zag er per 31 december 2009 als volgt uit:

De heer N. Stolwijk (consumenten, plv. voorzitter Rechtszekerheidskamer)

De heer mr. M. Zonneville (gemeenten, voorzitter Geo-informatiekamer, plv. voorzitter Gebruikersraad)

De heer mr. J. Ruijgh (notariaat)

De heer ir. H. van 't Land (waterschappen, plv. voorzitter Geo-informatiekamer)

Mevrouw E. Bolsius (Ministerie van VROM)

De heer ir.drs. J.J. Damsté (netbeheerders)

De heer ir. W.C. Dekker (Ministerie BZK)

De heer drs. E.A. Feitsma (verstrekkers van hypotheek)

De heer ing. C. de Groot (grondroerders)

De heer lkol R.A. Heeres (Ministerie van Defensie)

De heer E. Siemer (bedrijven werkzaam in geo-informatie)

De heer ir. A.B.M. Vogels (provincies)

De heer L. Renkema (makelaars)

Ondernemingsraad

Voorzitter

De heer H.J. Mennegat

Afkortingenlijst

AKR	geAutomatiseerde Kadastrale Registratie
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBR	Basis Bedrijven Register
Ministerie van BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DID	Data- en ICT-dienst van Rijkswaterstaat
DLG	Dienst Landelijk Gebied
ESDIN	European Spatial Data Infrastructure Network
EULIS	European Land Information Service
Ministerie van EZ	Ministerie van Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	Grootschalige Basiskaart Nederland
GR	Gebruikersraad
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
INSPIRE	Infrastructure for Spatial Information in Europe
ISO	International Organization for Standardization
KCC	Klantcontactcenter
KIK	KetenIntegratie Kadaster
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KSR	Kadaster Senioren Regeling
LIN	Systeem LandINrichting
LKI	Landmeetkundig Kartografisch Informatiesysteem
Ministerie van LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MBP	Meerjarenbeleidsplan
NETPOS	Netherlands Positioning Service
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
OC	Onderdeelscommissie (van de Ondernemingsraad)
OR	Ondernemingsraad
PBK	Prijsindex Bestaande Koopwoningen
PDOK	Publieke Dienstverlening Op de Kaart
RBB	Rijksbrede Benchmark
RD	Rijksdriehoeksmeting
RVB	Raad van Bestuur
RVT	Raad van Toezicht
RWS	Regeling Werktijdvermindering Senioren
RTK	Regeling Tarieven Kadaster
TOPZO	Toezicht op Zelfstandige Organen, afdeling ministerie van VROM
UEO	Uniforme Exploitatie Omgeving
VBO	Vereniging Bemiddeling Onroerend Goed
Ministerie van VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WEB-ELAN	webapplicatie voor Elektronisch Aanleveren van Akten
WILG	Wet Inrichting Landelijk Gebied
WION	Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netwerken
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen

Trefwoordenlijst

adressen en gebouwen	50	ketenintegratie	55
akten	31	klachten en bezwaren	82
aktepost	35	klantcontactcenter	64, 81
ambitie	24	klanttevredenheid	81
archieven	68	kostenreductie	89
basisregistratie	39-43	kwaliteitshandvest	32, 36, 39, 69, 84
bedrijfsvoeringsmededeling rvb	89	landmeetkundig	35, 68
CAO	63	Massale Informatie Voorziening	39
cartografisch	35, 41	MBP	24, 61
Code Goed Bestuur	98	meerjarenbeleidsplan	24, 61
deelperceel	37	Mijn Kadaster	38
DigiD	40	missie	23
diversiteit	63	mobiliteit	62
doelgroepen	18	Nationaal Georegister	56
eigen vermogen	75, 117	NETPOS	44, 45
energieprestatiecertificaten	51	ondergrond	51
e-overheid	54	Ondernemingsraad	96
ELRA	53	openbare orde en veiligheid	40
eRelaas	36	organisatieontwikkeling	61
erfdienstbaarheden	33, 68	organisatiestructuur	17
EULIS	53	Organisatiewet Kadaster	23
EuroGeographics	52	PDOK	55
European Land Registry Association	53	perceelsvorming	37
financiën	72	personalia	131
GBKN	41	public affairs	65
gebiedsontwikkeling	46	publiek verantwoord	98
Gebruikersraad	94	publieke dienstverlening op de kaart	55
geo-bedrijfsleven	55	Raad van Toezicht	91
geo-informatie	41, 52, 54	risico's	70
Geonovum	43, 54-56	RO-online	51
GI-beraad	54	ruimtelijke plannen	51
GIS-Maatwerk en Advies	42	salarissen bestuur	126
GPS	36, 44	solometen	36, 37
graafschade	130	strategie	24, 26
Grootschalige Basiskaart Nederland	41	tariefverhoging	72
grootschalige topografie	43	topografie	41
herijking strategie	26	TOPZO	100
huisvesting	68	vastgoedmarkt	31
ICT	64, 66	watchdog	32
informatieverstrekking	38	webservice	39
INSPIRE	52	werkaanbod	31, 35, 38, 46
internationale samenwerking	51	Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten	49, 130
jaarrekening	104	Wet Inrichting Landelijk Gebied	46
juridisch-registratief	31	wetenschap	55
kabels en leidingen	49, 130	wettelijke kaders	23
kadastrale registratie	31, 35, 38	WILG	46
Kaderwet ZBO's	23	WION	49, 130
kerntaken	23	WOZ	51
kernwaarden	24	zelfstandig bestuursorgaan	17, 23

Contactinformatie

Het Klantcontactcenter van het Kadaster is bereikbaar op werkdagen van 9:00 uur tot 17:00 uur via (088) 183 22 00. Informatie over bezoek- en postadressen van Kadasterlocaties is te vinden op www.kadaster.nl. Een vraag of opmerking over het jaarverslag kunt u mailen naar jaarverslag@kadaster.nl.

Colofon

Redactie Kadaster Communicatie Services / Strategie & Beleid

Opmaak Kadaster FZ Multimedia

Druk Totdrukwerk, Apeldoorn

Fotografie Plaatwerk, Delft

Op www.kadaster.nl/jaarverslag kunt u het publieksverslag inzien. Ook kunt u ons daar laten weten wat u van onze verslaglegging vindt. Op www.kadaster.nl/meerjarenbeleidsplan publiceren wij ons Meerjarenbeleidsplan.

Bij de foto's

Het Kadaster werkt samen met partners aan de verwachtingen van de maatschappij. Op de omslag van dit jaarverslag brengen we dit in beeld door onze bestuursleden en directeuren te fotograferen te midden van bezoekers en medewerkers van het Apeldoornse gemeentehuis. De mensen die we in ons jaarverslag hebben geportretteerd, staan model voor onze relaties in de samenleving.

Wij bedanken Rose Marie Appel, Jan Biesma, Magda van Dijk-van Donkersgoed, Gijs van Guilik, Wim van Mourik, Juliëtte Rodenburg, Roy Thomassen, Aad Vuyk en de gemeente Apeldoorn voor hun medewerking.